

Maal end hidtil Kvinder ind i hele Skolegjer-ningen, hvad der i høi Grad har Betydning, i Særdeleshed, dersom man, hvad jeg ogsaa paa-ffønner i Lovforslaget, sigter paa, ikke blot i Kjøb-stederne, hvor det jo allerede er ffet, men ogsaa paa Landet, at gjennemføre Haandgjærningsunder- visningen i høiere Maal end hidtil. Endelig er der jo ffet et Skridt til at ville Skolerne noget ud af det store administrative Omsvøb, hvori de hidtil have været indhyllede, ved at affasse nogle af de Myndigheder, som have havt med Skolevæ- senet at gjøre. Den høitærede Minister gav jo ved Forelæggelsen af Lovforslaget en Opregning — det var en lang Opregning — af disse for- skjellige Myndigheder, som staa den ene ovenover den anden, men saa er der ogsaa en Række, der staar ved Siden af denne første Række. Der er først Kirkeministeren, Biskoppen, Stiftsforrighe- den, Provsten, Skoledirektionen, og Amtsskole- direktionen, Skoleudvalg og Skolekommission. Saa er der i anden Række de økonomiske Myndigheder: Skole- raadene, Skoleudvalget i Kjøbstæderne, Sogne- raadene o. s. v. — ja, jeg huster dem ikke alle; kort sagt, det er en utrolig Masse Myndigheder, dette Skolevæsen er indviklet i. Nu er her ffet et Skridt, som jeg sætter Pris paa, og i den Hen- seende kan jeg ikke indrømme min ærede Ven, der talte før, at det ikke er til megen Nytte, at Prov- sterne ere blevne fri for at have med Skolevæsenet at bestille. Jeg sætter megen Pris paa, at Provsterne ere komne bort fra Skolevæsenet, hvor jeg ikke tror, at de Herrer have gjort nogen særdeles stor Nytte, tør jeg vel sige uden at gaa for vidt. Jeg sætter Pris paa, at Provsterne efter Forslaget ere blevne afløste og erstattede med Skoleinspektører, og jeg finder ligeledes, at det er nyttigt, saaledes som der her er foreslaet, at man ikke tager en Skoleinspektør for hvert Provsti, saaledes som det var foreslaet i det Forslag, der fremkom sidst, men at man derimod tager en Amtsskoleinspektør, en fast lønnet Mand, hvis Forretning det skal være at være Skoleinspektør og ikke Andet, lønner ham passende og giver ham Inspektionen over Amtets Skoler. Det finder jeg er en særdeles hensigtsmæssig Ordning. Men, medens jeg er herved, skal jeg blot gjøre den stilistiske Bemær- ning, om jeg saa maa sige, at det forekommer mig egentlig, at saaledes som Lovforslaget stiller denne Myndighed, gaar det ud paa en Ophævelse ikke af Amtsskoleledere, men af Skoleledere, thi Skoleledere er jo Provsten i hvert Provsti plus Amtmanden, men Amtsskoleledere i hvert Amt er samtlige Provster i Amtet plus Amtmanden. Der Forandring, der nu sker, er, at disse Provstiledere ophæves, medens Amtsskoleledere skulle vedblive at bestaa, alene med den Forffjel, at de Provster, der nu sidde i dem, erstattes ved Skoleinspektøren. Det er naturligvis kun en stilistisk Bemærkning, men jeg tror, det er korrekt, saaledes som det hed i det

Forslag, der fandtes i den af Landstingets Ud- valg afgivne Betænkning, at det er Skoleledere, som heves, men Amtsskoleledere, som blive staaende. Det er nu imidlertid ikke af væsentlig Betydning, enten man gaar den ene Vej eller den anden, bruger det ene Udtryk eller det andet. Men ligesaa rigtigt, som jeg finder, det er, at Provsterne affattes som Tilsynsmænd ved Skolevæsenet, lige saa rigtigt finder jeg det paa den anden Side, at det paalægges Præsterne at have det daglige, stadige Tilsyn med Skolerne. Deri veed jeg nok, at jeg ikke er enig med Alle, men jeg har nu den Tro, at Præsternes Tilsyn med Skolevæsenet paa mange Steder er af særdeles god Betydning, og at det derfor er rigtigt at bevare det. Kjernen i den hele Sag er jo imidlertid at tilvejebringe en bedre og fyldigere Undervis- ning, og den kan kun tilvejebringes gennem en forøget Undervisningstid. Spørgsmaalet er da: Hvorledes skal denne forøgede Undervisnings- tid skaffes til Veie, og hvorledes skal man sørge for, at Tidsbestemmelserne i Loven over- holdes. Vi have jo ingenlunde Mangel paa Bestemmelser om Skolevæsenet, og dersom Bestem- melserne i Forordningen af 1814 vare blevne overholdte, vilde vort Undervisningsvæsen have staaet paa en ganske anden Fod, end det staa nu. Men Sagen er, at man saa sig ikke istand til at gjennemføre disse Bestemmelser, og saa kom der Love, som bestandig slappede og slappede de Forordninger, Forordningen af 1814 gjorde. Den oprindelige Bestemmelse var jo — og det har man ogsaa hidtil troet, var den gjældende Regel — at Børnene skulde have Undervisning i 246 Dage. Men nu hørte vi forleden af den høitærede Mi- nister en Skildring, som jeg maa tilstaa, dels kunde opfylde En med Vængstelse over, hvad Fremtiden skal bringe efter en saadan Tilstand, dels med en vis Glæde over, at denne Tilstand dog ikke har givet værre Udslag end det, der foreligger, en Skildring, som fremviste det høist mærkelige Re- sultat, at disse 246 Dage, til Trods for det le- gale Tilsyn, Skolen er undergivet, ere blevne ind- ffrænkede til at udgjøre 123. Men naar man saa igjen undersøger, i hvor mange Timer der undervises i disse 123 Dage, da har jeg stor Tvivl om, at alle disse Dage virkelig bruges til Undervisning. Det er jo nemlig mærkværdigt, hvorledes Ferietidene efterhaanden ikke blot ere blevne udvidede, men ogsaa have faaet mange mærkelige Navne. Vi begynde med Juleferie, saa kommer Piasferie, derpaa Saaserie, derefter Paaske- ferie, saa Pintseferie, saa Kartoffelferie, saa Dumle- ferie, og man har ligeledes en Degneferie, naar der skal synges ved Lig, og saaledes er der en stor Mængde Frier, som efterhaanden have indfneget sig. Men derpaa kommer dog det Hele an, at Skolegangen bliver til en saadan Bane, at den i enhver Husstand kommer til at høre saa at sige med til det daglige Brød. Det kan ikke paa no-